

Το Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών για τον μακαριστό Αρχιεπίσκοπο Αλβανίας

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες](#) / [Εκκλησία της Αλβανίας](#)

Το Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών παραθέτει στη μνήμη του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Αλβανίας κυρού Αναστασίου τον “Έπαινο” που εξεφώνησε ο Διευθυντής του Ιδρύματος, κατά την τελετή απονομής της ύψιστης διάκρισης του ΑΠΘ στο πρόσωπο του εκλιπόντος Ιεράρχη.

Η ανακοίνωση του Ιδρύματος:

Ο Πρόεδρος και τα Μέλη του Δ.Σ. του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών εκφράζουν την κατ’ άνθρωπο θλίψη, με την βεβαία ελπίδα της Αναστάσεως, για την εν Κυρίω κοίμηση ενός από τους σημαντικότερους ιεράρχες της εποχής μας, του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Τιράνων, Δυρραχίου και Πάσης Αλβανίας κυρού Αναστασίου, ο οποίος άφησε το ισχυρό αποτύπωμά του στην

σύγχρονη Ιστορία της Εκκλησίας όσο και της Θεολογίας, με το ιεραποστολικό, ακαδημαϊκό και, μετά τον ορισμό του ως Πατριαρχικού Εξάρχου από τη Μητέρα Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως για την ανασύσταση της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Αλβανίας, ως Προκαθήμενός της, την οποία κυριολεκτικώς ανέστησε με το πολυδιάστατο εκκλησιαστικό έργο του.

Στη μνήμη του Μεγάλου Ιεράρχου παραθέτουμε τον «Έπαινό» του από τον διευθυντή του ΠΙΠΜ, καθηγητή Συμεών Πασχαλίδη, κατά την τελετή απονομής στο Πρόσωπο του της ύψιστης διακρίσεως του ΑΠΘ, του «Χρυσού Αριστοτέλη», με την ευχή ο Κύριος, Τον οποίο με τόση πιστότητα και αφοσίωση διακόνησε, να Τον αναπαύσει στη Χώρα των Ζώντων.

Αιώνια Αυτού η μνήμη!

ΕΠΑΙΝΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΒΑΝΙΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ ἔργο καὶ ἡ θεολογικὴ σκέψη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου

Μακαριώτατε,

Ὁ ὀφειλόμενος, δίκαιος ἔπαινος κατὰ τὴν παρούσα λαμπρὴ τελετὴ ἔχει ἐστιασθεῖ ὥς τώρα ἀπὸ τοὺς προλαλήσαντες συναδέλφους στὸ ὑποδειγματικὸ ἱεραποστολικό, κοινωνικὸ καὶ συγγραφικὸ ἔργο σας, στὸ ὁποῖο διακρίνεται ὁ

πηγαῖος, νεανικὸς καὶ ἀδιάπτωτος ζῆλος σας γιὰ τὴν μετάδοση τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύματος εἰς «πάντα τὰ ἔθνη». Στὴν κατακλείδα τοῦ παρόντος ἐπαίνου θὰ ἐπιχειρήσουμε νὰ παρουσιάσουμε τὶς κύριες συνιστώσες ποὺ διακρίνουν τὸ ἐκκλησιαστικὸ σας ἔργο καὶ τὴ θεολογικὴ σας σκέψη, μὲ τὴ βεβαιότητα ὅτι ὁ σύντομος χρόνος ποὺ διαθέτουμε δὲν ἐπαρκεῖ γιὰ νὰ παρουσιάσουμε στὸ συνολό της τὴν πολύπτυχη ἐκκλησιαστικὴ καὶ θεολογικὴ διακονία σας, ἐκτεινόμενη χρονικὰ σὲ περισσότερα ἀπὸ ἑξήντα χρόνια.

Ἐὰν θελήσει κάποιος νὰ ἀναζητήσῃ τὸ ὑπόβαθρο ἐκεῖνο ποὺ διαμόρφωσε καὶ ἀνέδειξε, κατὰ τὸν Κυριακὸ λόγο, ὡς ἄλλας καὶ ὡς φῶς γιὰ τὸν σύγχρονο κόσμο τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου, θὰ πρέπει νὰ ἀνατρέξῃ ἤδη στὰ πρῶτα νεανικὰ του χρόνια ποὺ τὸν ἐνέπνευσαν καὶ τὸν καλλιέργησαν μὲ ἕναν ζεῖδωρο ἐκκλησιαστικὸ καὶ θεολογικὸ λόγο, διαπνεόμενο ἀπὸ τὴν ἐγγενῆ πίστη τῆς Ἐκκλησίας ὡς μιᾶς κοινότητας ποὺ ἔχει ὡς ἀφετηριακὴ στόχευση τὴν προφητικὴ κατάδειξη τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμο, τὸ «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη».

Ἄλλωστε, ὅπως ὁ ἴδιος τονίζει, «Ἐκκλησία χωρὶς ἱεραποστολὴ εἶναι σχῆμα ὀξύμωρον»· ἢ, ὅπως ἔχει ἐπισημάνει πρόσφατα, μὲ αὐτοκριτικὴ διάθεση, «ἀποτελεῖ φοβερὴ ἀντινομία, ἀπὸ τὴ μία πλευρὰ ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι νὰ ἐπιμένουμε ὅτι εἴμαστε ἡ κατεξοχὴν ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ παραμένουμε κλεισμένοι στὰ δώματα τῶν φόβων καὶ τῶν δισταγμῶν μας γιὰ τὴν οἰκουμενικὴ μας εὐθύνη». Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος ἀκολούθησε αὐτὸ τὸ κέλευσμα τόσο στὴ θεσμικὴ ὅσο καὶ στὴ χαρισματικὴ του διάσταση.

Αὐτὴ ἡ ἱεραποστολικὴ κλήση μετουσιώθηκε σὲ ἔκφραση μιᾶς διαρκοῦς προσφορᾶς ἐντὸς ἐνὸς σαφοῦς θεσμικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πλαισίου, ποὺ ἔχει τὶς ἀφετηρίες της ἤδη στὴν ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος ἄρχισε νὰ δραστηριοποιεῖται στὸν Διεθνῆ Ὄργανισμό Ὁρθόδοξου Νεολαίας «Σύνδεσμος», διατελώντας γενικὸς γραμματέας τῆς «Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν Ἐξωτερικὴν Ἱεραποστολὴν» ἀπὸ τὸ 1958 ὡς τὸ 1961 καὶ ἀντιπρόεδρος του ἀπὸ τὸ 1964 ὡς τὸ 1977.

Παράλληλα, ὁ προσανατολισμὸς του αὐτὸς τὸν ἀνέδειξε σὲ στέλεχος, γιὰ τὸ μεγαλύτερο διάστημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς του διακονίας, διεθνῶν ὀργανισμῶν γιὰ τὴν χριστιανικὴ ἱεραποστολή, ὅπως τῆς Διεθνοῦς «Ἐπιτροπῆς γιὰ ἱεραποστολικὰς μελέτες» τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (1963-1969), σὲ Γραμματέα γιὰ τὴν «Ἱεραποστολικὴ ἔρευνα καὶ τὶς σχέσεις μὲ τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες» στὴ Γενικὴ Γραμματεία τοῦ ΠΣΕ ἀπὸ τὸ 1969 ἕως τὸ 1971 καὶ σὲ μέλος τοῦ «Διεθνοῦς Συμβουλίου» τοῦ World Conference on Religion and Peace ἀπὸ τὸ 1985 ὡς τὸ 1994

καὶ τοῦ European Council of Religious Leaders/Religions for Peace, ἀλλὰ καὶ σὲ ἐπίτιμο Πρόεδρο τῆς «Παγκοσμίου Διασκέψεως τῶν Θρησκειῶν γιὰ τὴν Εἰρήνην» τὸ 2006, καὶ πολλὰ ἄλλα.

Μέσα ἀπὸ τὴν καρποφόρο παρουσία του στοὺς διεθνεῖς αὐτοὺς ὀργανισμούς, κυρίως δὲ μέσα ἀπὸ τὸ πλούσιο ἔργο του ὡς ἐκκλησιαστικοῦ ἡγέτη, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος ἀπέκτησε ἓνα οἰκουμενικὸ ὄραμα, καλλιέργησε καὶ προώθησε ἐν τῇ πράξει τὸν διαθρησκευτικὸν διάλογο, τὴν παγκόσμια ἀλληλεγγύη καὶ τὴν εἰρήνη μέσα ἀπὸ τὸ εἰρηνοποιὸν ἔργο τῶν θρησκειῶν. Τὸ ἰδιαίτερα εὐαίσθητο ὅσο καὶ σημαντικὸ αὐτὸ στοιχεῖο ἀναδείχθηκε πρωτίστως μέσα ἀπὸ τὴ θεσμικὴ παρουσία του ὡς ἀρχιεπισκόπου τῆς ἀνασυσταθείσας ἀπὸ τὸ ἔτος 1992 Ἑκκλησίας τῆς Ἀλβανίας, μὲ ἀπόφαση τῆς Μητρὸς Ἑκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ ὁποῖο τὸν εἶχε ἤδη ἀποστείλει κατὰ τὸν προηγούμενον χρόνον, τὸ 1991, ὡς πατριαρχικὸν ἑξαρχο στὴν Ἀλβανία.

Τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν θὰ μπορούσαμε νὰ χαρακτηρίσουμε, χωρὶς ὑπερβολή, αὐτὸ τὸ ἔργο τόσο σημαντικὸ γιὰ τὴ χώρα αὐτὴ ὅσο καὶ ἐκεῖνο ποὺ γέννησε ἡ Κυριλλομεθοδιανὴ ἀποστολὴ στὴν εὐρύτερη περιοχὴ τῶν Βαλκανίων καὶ τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης. Στὰ περισσότερα ἀπὸ εἰκοσιπέντε ἔτη τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς διακονίας του ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος ὑλοποίησε τὴν θέσιν ποὺ εἶχε ἐκφράσει κατὰ τὸν ἐνθρονιστήριον λόγον του στὶς 2 Αὐγούστου τοῦ 1992, λέγοντας: «Ἡ Ἑκκλησία μας ἀποτελεῖ ἐπίσης μιὰ πολύτιμη πνευματικὴ πρεσβεία τῆς Ἀλβανίας στὴ διεθνή κοινότητα, ποὺ συμβάλλει οὐσιαστικὰ στὴν προώθηση καὶ ἀνάπτυξη τῆς εἰρηνικῆς συνεργασίας καὶ ἀλληλεγγύης στὴν Βαλκανικὴ καὶ σ' ὁλόκληρην τὴν Εὐρώπην».

Εἶναι χαρακτηριστικὴ, στὸ πνεῦμα αὐτό, ἡ συμβολικὴ κίνησή του νὰ συμβάλει οἰκονομικὰ στὴν ἀνέγερση δύο κατεστραμμένων ἀπὸ τὸν πόλεμον στὸ Κοσσυφοπέδιο θρησκευτικῶν οἰκῶν, μιᾶς ἐκκλησίας καὶ ἐνὸς τζαμιοῦ. Γιὰ τὴν ἀκράδαντη, ἄλλωστε, πίστη του σὲ αὐτὲς τὶς ἀρχές καὶ γιὰ τὸ ἀνάλογο ἔργο του, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος ἔχει τιμηθεῖ κατ' ἐπανάληψιν ἀπὸ διεθνεῖς ὀργανισμούς.

Ἐγινε ἤδη ἀναφορὰ στὸ κολοσσιαῖον διαστάσεων ἔργο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου γιὰ τὴ θεμελίωση καὶ ἀνέγερση ἱερῶν ναῶν σὲ ὅλες τὶς περιοχὲς ὅπου ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ τὸν ἔταξε νὰ διακονήσῃ, τόσο στὴν Ἀφρικὴ ὅσο καὶ στὴν Ἀλβανία. Ἐκεῖνο, ὡστόσο, γιὰ τὸ ὁποῖο ὁ ἴδιος κατέβαλε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς του διακονίας μέχρι σήμερα ἰδιαίτερη φροντίδα ὑπῆρξε -καὶ ὑπάρχει- ἡ οἰκοδομὴ τῶν ζωντανῶν ναῶν τοῦ Θεοῦ, στοιχῶν πρὸς τὴν Παύλεια ἐπιταγὴ· «ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν».

Καὶ αὐτὸ πιστοποιεῖται ἀπὸ τὸ θαυμαστὸ σὲ ἔκταση καὶ ποιότητα ἔργο τὸ ὁποῖο πραγματοποιεῖ ποιμαίνων τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλβανίας, ἔργο πνευματικό, ἐκπαιδευτικό, κοινωνικό, περιβαλλοντικό, ἀλλὰ καὶ βαθιὰ ἀνθρώπινο, ἀφοῦ αὐτὸ ἐκτείνεται ἀκόμη καὶ στὴν δημιουργία ἱατρικῶν κέντρων καὶ πολυϊατρείων. Ἔργο ποὺ ἀποτελεῖ σήμερα σημεῖο ἀναφορᾶς γιὰ μία σύγχρονη ποιμαντικὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε μὲ βεβαιότητα ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου δὲν ἀποτελεῖ μόνο συνώνυμο τῆς ἀνάστασης τῆς Ἐκκλησίας στὴν Ἀλβανία, ἀλλὰ ἔχει ταυτιστεῖ μὲ αὐτὸ τοῦ πρωτεργάτη τοῦ διαλόγου μεταξὺ διαφορετικῶν θρησκειῶν καὶ πολιτισμῶν, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς ὅλους, τῆς ἀνύστακτης μέριμνας γιὰ τοὺς φτωχότερους καὶ τοὺς ἐνδεεῖς, ἀλλὰ καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια κάθε ἀτόμου, ὁποιοδήποτε κι ᾖ εἶναι αὐτό.

Ἡ ἀνάπτυξη καὶ καρποφορία αὐτοῦ τοῦ πλούσιου ἔργου ἐδράζεται στὶς βαθιεῖς ρίζες τῆς θεολογικῆς σκέψης τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου ποὺ ἀποκαλύπτονται ὄχι μόνο στὸν ἀκροατὴ τῶν ἐμπνευσμένων λόγων του, ἀλλὰ καὶ στὸν ἀναγνώστη εὐρύτατα κυκλοφορηθέντων βιβλίων του, ὅπως τῶν Παγκοσμιότητα καὶ Ὁρθοδοξία, Ἱεραποστολὴ στὰ ἴχνη τοῦ Χριστοῦ, Συνύπαρξη: Εἰρήνη, φύση, φτώχεια, τρομοκρατία, ἀξίες καὶ πρόσφατα τῆς ἐξαιρετικῆς σημαντικῆς συλλογῆς μελετῶν του ὑπὸ τὸν τίτλο, Ἑγρήγορση – Χρέος τῶν Ὁρθοδόξων, ἐνὸς θεολογικοῦ μανιφέστου, θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε, τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου γιὰ τὴ θέση τῆς Ὁρθοδοξίας στὸν σύγχρονο κόσμον καὶ τὴν ὀφειλόμενη στάση της ἀπέναντι στὶς προκλήσεις τῆς ἐποχῆς μας: γιὰ τὴ θέση τῆς Ὁρθοδοξίας μπροστὰ στὴ ραγδαία ἐξέλιξη τῶν ἐπιστημῶν, γιὰ τὸν ἐποικοδομητικὸ ρόλον στὴν Εὐρώπη, καὶ ἰδιαίτερα σὲ μία πολυθρησκευτικὴ πλέον Εὐρώπη, ποὺ ἔχει στὸ πρόσφατο παρελθὸν γεννήσει καὶ διωγμοὺς ἐναντίον της, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν ἰδιαίτερον ρόλον της στὴν εἰρηνικὴ συμβίωση στὰ Βαλκάνια, ὅπως καὶ γι' αὐτὸν ποὺ ὀφείλει νὰ διαδραματίσει ἡ Ἐκκλησία στὰ φλέγοντα οἰκονομικὰ προβλήματα ποὺ ἀναφύονται. Πιστεύουμε ὅτι ὁ πυρήνας τῆς σκέψης τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου ἀποτυπώνεται στοὺς παρακάτω λόγους του:

“Σταθερὴ πεποίθησή μου, πού συχνά τίς τελευταῖες δεκαετίες ἐπαναλαμβάνω, εἶναι ὅτι: ἡ «μία, ἁγία, καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία», στὴν ὁποία ἀνήκουμε, δὲν ζεῖ ἀποκλειστικά γιὰ τὸν ἑαυτό της. Ὅ,τι εἶναι, ὅ,τι κατέχει, ὅ,τι προσφέρει, προορίζεται γιὰ ὁλόκληρὴν τὴν ἀνθρωπότητα, γιὰ τὴν ἀνύψωση καὶ τὴν ἀνακαίνιση τοῦ κόσμου. Γι' αὐτὸ ὀφείλει νὰ εὐρίσκεται σὲ ἐγρήγορση, νὰ ἀγρυπνεῖ, νὰ παρακολουθεῖ τὴν πορεία καὶ τὴν ἐξέλιξη τῆς οἰκουμένης, νὰ μελετᾷ τὰ σημεῖα

τῶν καιρῶν. Ὡστε νά εἶναι σέ θέση νά δίνει τή μαρτυρία τοῦ Εὐαγγελίου καί νά μοιράζεται μέ ὅλους τούς ἀνθρώπους τά δῶρα τοῦ Θεοῦ: τήν ἀλήθεια, τήν ἀγάπη, τήν εἰρήνη, τή δικαιοσύνη, τήν καταλλαγή, τήν ἐμπειρία τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως μέ τήν προσδοκία τῆς αἰωνιότητος”.

Τὰ μέλη τοῦ Πανεπιστημίου μας, Μακαριώτατε, παρακολουθοῦν διαχρονικά καί ἐμπνέονται ἀπό τὸ μοναδικὸ ἔργο σας καί τὸν νεανικὸ ζῆλο μέ τὸν ὁποῖο διακονήσατε καί διακονεῖτε τὸν Θεό, τὴν Ἐκκλησία καί τὸν ἄνθρωπο. Ἐπιτρέψτε μου νὰ πῶ ὅτι ἰδιαίτερα τὰ δύο Τμήματα τῆς Θεολογικῆς μας Σχολῆς στοιχοῦν λόγοις καί ἔργοις στὰ βήματα ποὺ ἐσεῖς ἔχετε χαράξει καί ἀναγνωρίζουν τὸ μοναδικὸ ἔργο σας ὡς δείκτη πορείας γιὰ τὴν Ἐκκλησία καί τὴ θεολογία στὸν σύγχρονο κόσμο.

Γι’ αὐτό, ἄλλωστε, τὸ Τμῆμα Θεολογίας εἶχε ἀποφασίσει τὴν ἀναγόρευσή σας σὲ ἐπίτιμο διδάκτορά του καί τὸ Τμῆμα Ποιμαντικῆς καί Κοινωνικῆς Θεολογίας ἔχει ἐν τῇ πράξει υἱοθετήσει τὶς ἀρχές σας γιὰ μία ποιμαντικὴ θεολογία τῆς «ἐξόδου», σύμφωνα καί μέ τὶς πνευματικὲς ὑποθήκες τῶν ἱδρυτῶν του, συμφοιτητῶν καί φίλων σας, μακαριστοῦ Ἰωάννη Φουντούλη, μητροπολίτη Τυρολόης Παντελεήμονος Ροδόπουλου καί μητροπολίτη Περγάμου Ἰωάννη Ζηζιούλα.

Εὐχόμαστε, Μακαριώτατε, ὁ Κύριος τῆς Ἀναστάσεως νὰ φωτίζει πάντοτε τὸ ἔργο σας καί νὰ σᾶς ἀναδεικνύει γιὰ πολλὰ ἀκόμη ἔτη σὲ δείκτη πορείας πρὸς τὴν Ἀλήθεια καί τὴν Ἀγάπη, σὲ ἕναν κόσμο ποὺ δὲν παύει νὰ τὶς ἀναζητεῖ.

Πολλὰ τὰ ἔτη σας, Μακαριώτατε!

